การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนในกิจกรรมการสอบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอด

กนกอร ศรีสมพันธุ์* บังอร ศิริสกุลไพศาล** ศุภาพิชญ์ โฟน โบร์แมนน์**

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาล หรือให้การดูแลผู้รับบริการผู้สอนจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการปฏิบัติ และมีความมั่นใจมากขึ้นในการประยุกต์ใช้เมื่อพบสถานการณ์จริง ดังนั้นการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาลจึงใช้วิธีการสอนแบบสาธิตย้อนกลับเป็นส่วนมาก ซึ่งพบว่า เป็นวิธีการที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติได้ วิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นอีกหนึ่งวิธีที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน ช่วยเหลือกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อน และมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น ดังเช่นในวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 มีการเรียนเนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลมารดาทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและหลังคลอดปกติ มีการประยุกต์ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนในกิจกรรมการสอบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอด เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและเกิดทักษะในการหมุนทารกตามกลไกการคลอดได้ดีขึ้น มีคะแนนการสอบอยู่ในระดับที่ดีขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้ในการติดตามความก้าวหน้าของการคลอดและการช่วยหมุนศีรษะทารกระหว่าง ฝึกปฏิบัติการพยาบาลระยะคลอดในสถานการณ์จริงได้ และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้อยู่ในระดับดี บทความนี้บรรยายกระบวนการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ร่วมกับการสอบสาธิตย้อนกลับ และยกตัวอย่างการนำไปใช้ในวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 ที่ได้ผลดี ผู้สอนสามารถนำแนวทางนี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาอื่นๆ ต่อไป

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน การสาธิตย้อนกลับ การสอบ กลไกการคลอด

---

* วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี; Email: srisomphan.k@gmail.com

** วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

Peer-assisted learning strategy in return-demonstration exam for mechanism of labor

Kanokorn Srisomphan* Bangorn Sirisakulpaisarn** Suparpit von Bormann**

Abstract

Teaching style regarding nursing practicum should enhance the learner's understanding, skills and confidence. The learners can apply their experience in real situation. Therefore, in practicum for nursing students, return-demonstration technic is usually employed. The return-demonstration technic integrated with peer-assisted learning strategy is one of the methods that enables learners to help each other, to create good relationship between peer and can improve their learning outcome. In maternal and child subject, this learning method can be fruitful when integrated with return-demonstration about mechanism of labor, including head rotation, how to follow-up the progress of labor, and the procedure during laboring phase. This article outlines the process of peer-assisted learning strategy integrated with in return-demonstration exam. An example in using this technic in maternal and child nursing subject for third-year nursing students is described. The method showed that it could improve the exam scores of students. Teachers can apply this method in other subjects.

Keyword: peer-assisted learning strategy, return-demonstration, exam, mechanism of labor

---

* Boromarajonani College of Nursing, Changwat Nonthaburi, Email: srisomphan.k@gmail.com

** Boromarajonani College of Nursing, Changwat Nonthaburi

บทนำ

วิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์1 เป็นการเรียนการสอนทางการพยาบาลสูติศาสตร์วิชาแรกที่นักศึกษาเริ่มต้นเรียน เนื้อหาในวิชานี้ประกอบด้วย การพยาบาลมารดาทารกระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และหลังคลอดปกติ ปัจจุบันวิธีการสอนแบบสาธิตจึงถูกนำมาใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติได้ดีขึ้น ตามหลักการของ Cone of learning ที่กล่าวว่า การสอนแบบสาธิตจะช่วยให้ผู้เรียนจำสิ่งที่สอนได้ถึงร้อยละ 50[1] เมื่อนักศึกษาเข้าใจและมีการทบทวนขั้นตอนการปฏิบัติการพยาบาลจนเกิดความแม่นยำ จะช่วยให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ[2] สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ริปองกัลป์ติวาณิชย์[3] ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการเรียนแบบผสมผสานด้วยวิธีการสอนแบบสาธิตเพื่อการฝึกทักษะปฏิบัติวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก เรื่องการสร้างภาพเคลื่อนไหว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสาธิต มีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากการเรียนการสอนแบบสาธิต การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนก็เป็นอีกกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการช่วยเหลือกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี และช่วยให้ผู้เรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น[4] ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ ฉัตรชัย ไชยวุฒิ[5] ที่ศึกษาการใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในโรงเรียนอนุบาลสภาพร พบว่า คะแนนความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนหลังใช้การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสูงขึ้น และ บุษบา ปานดำรงค์[6] ที่ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในงานอาชีพโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียน นักเรียนแต่ละคู่ช่วยเหลือดูแลอธิบายงานหรือบทเรียนต่างๆ ร่วมกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้วิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนอยู่ในระดับดี และการศึกษาของ นราภรณ์ มีสวัสดิ์[4] ที่ศึกษาการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน นักศึกษามีการช่วยเหลือดูแล อธิบายงานหรือบทเรียนต่างๆร่วมกัน นักศึกษากล้าซักถามเมื่อมีข้อสงสัยในบทเรียน มีความสุขกับการเรียนดี และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนและผู้สอนด้วย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้เขียนซึ่งเป็นผู้สอนในวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 เนื้อหาเรื่ององค์ประกอบ กลไกการคลอดปกติ จึงเลือกใช้วิธีการสอนแบบสาธิตย้อนกลับ ร่วมกับการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและเกิดทักษะด้านกลไกการคลอด สามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริงได้ บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อแสดงผลของการประยุกต์ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนในการสอบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอดกับนักศึกษาพยาบาลเป็นรายบุคคล

การจัดการเรียนการสอนแบบสาธิต

การจัดการเรียนการสอนแบบสาธิต (Demonstration) คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดง ผู้เรียนสังเกต ซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ ให้ผู้เรียนได้เห็นการปฏิบัติจริง ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น[7]

ข้อดีของการจัดการเรียนการสอนแบบสาธิต

1. ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรง สร้างความสนใจและความกระตือรือร้น ทำให้เกิดความเข้าใจและจดจำในสิ่งที่สาธิตได้ดีและนาน

2. องค์กรประหยัดเวลา อุปกรณ์ ค่าใช้จ่าย

3. ผู้สอนสามารถสอนผู้เรียนได้จำนวนมาก

4. ผู้เรียนได้ฝึกการสังเกต การสรุปผล การบันทึก และการจัดขั้นตอน

ข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนแบบสาธิต

1. หากผู้เรียนกลุ่มใหญ่ อาจสังเกตการสาธิตไม่ชัดเจนและทั่วถึง

2. ผู้สอนเป็นผู้สาธิต จึงอาจไม่เห็นพฤติกรรมของผู้เรียน

3. ผู้เรียนอาจมีส่วนร่วมไม่ทั่วถึง และมากพอ

4. ผู้เรียนไม่ได้ลงมือปฏิบัติ จึงอาจทำให้ไม่เกิดความรู้ที่ลึกซึ้งเพียงพอ

ดังนั้นเพื่อลดข้อจำกัด ด้านการมีส่วนร่วมและไม่ได้ลงมือปฏิบัติ ผู้เขียนจึงจัดการเรียนการสอนโดยแบ่งกลุ่มย่อยและมีอาจารย์ประจำกลุ่มดูแล สาธิตย้อนกลับและสอบรายบุคคล เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้นและพัฒนาการเรียนรู้เป็นรายบุคคลได้ดีขึ้น

วิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

วิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-assisted learning strategies) หมายถึง การเรียนรู้ที่นักศึกษามีโอกาสช่วยเหลือและร่วมกันพัฒนาทักษะของตนเองโดยการจับคู่ ผู้สอนจะเลือกนักศึกษาที่ผลการเรียนดีจับคู่กับนักศึกษาที่ผลการเรียนอ่อน เพื่อให้เพื่อนที่ผลการเรียนดีได้ช่วยเหลือและพัฒนาความรู้ให้เพื่อนที่อ่อนกว่า ผู้สอนจะให้คำแนะนำ และกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง[4]

รูปแบบวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

นักการศึกษาหลายท่าน[8-9] ได้ประมวลการสอนที่มีแนวคิดจากวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนไว้ สรุปได้ดังนี้

1. การสอนโดยเพื่อนร่วมชั้น (Class wide-peer tutoring) ให้ผู้เรียนที่จับคู่กันมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนสลับบทบาทเป็นทั้งผู้สอนและผู้เรียน

2. การสอนโดยเพื่อนต่างระดับชั้น (Cross-age peer tutoring) มีการจับคู่ระหว่างผู้เรียนที่อายุต่างกัน โดยให้ผู้เรียนที่อายุสูงกว่าเป็นผู้สอนและให้ความรู้ ซึ่งทั้งสองคนไม่จำเป็นต้องมีความสามารถทางการเรียนที่แตกต่างกันมาก

3. การสอนโดยสลับบทบาท (Reverse-role tutoring) จับคู่ระหว่างผู้เรียนที่มีอายุมากกว่าแต่มีความสามารถทางการเรียนต่ำกว่า หรือ มีความบกพร่องในการเรียนรู้กับผู้เรียนที่อายุน้อยกว่า แต่มีสติปัญญาที่อยู่ในระดับปกติ ผู้เรียนทั้งสองจะสลับบทบาทกันเป็นทั้งนักเรียน ผู้สอน วิธีนี้ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกมองเห็นคุณค่าในตนเอง

4. การสอนโดยการจับคู่ (One-to-one tutoring) ผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูงกว่าจับคู่กับผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำกว่าด้วยความสมัครใจ สอนในเรื่องที่ตนมีความสนใจ มีความถนัดและทักษะที่ดี

5. การสอนโดยบุคคลทางบ้าน (Home-based tutoring) บุคคลที่บ้านของผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสอนช่วยเหลือในการพัฒนาความรู้ความสามารถแก่บุตรหลานระหว่างที่อยู่บ้าน

ผู้เขียนได้เลือกการสอนโดยการจับคู่ (One-to-one tutoring) มาประยุกต์ใช้ แต่ไม่สามารถจัดได้เหมือนกันทุกคู่ เพราะผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูงมีจำนวนน้อยและส่วนใหญ่มีผลการเรียนใกล้เคียงกัน จึงดัดแปลง

ให้ผู้เรียนจับคู่ด้วยความสมัครใจ แล้วช่วยเหลือกันในการเรียนรู้นอกเวลา

การประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนในกิจกรรมการสอบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอด

ผู้เขียนได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้ในการสอบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอดกับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 รุ่นที่ 23 และปีการศึกษา 2560 รุ่นที่ 24 ที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี โดยประยุกต์และปรับรูปแบบให้เหมาะสม ดังนี้

ภาคการศึกษาที่1 ปีการศึกษา 2559 ปี 3B รุ่นที่ 23

1. ผู้เรียน 65 คน แบ่งกลุ่มย่อย 3 กลุ่มๆ ละ 21-22 คน แต่ละกลุ่มมีอาจารย์ที่ปรึกษา 1 คนรับผิดชอบสอนเนื้อหาและดำเนินการสอบสาธิตย้อนกลับในกลุ่มย่อย

2. ผู้สอนประจำกลุ่ม บรรยายและสาธิต เรื่อง องค์ประกอบการคลอดและกลไกการคลอดปกติ เปิดโอกาสซักถาม แนะนำแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม

3. ช่วงท้ายของการสอน ขออาสาสมัครร่วมสาธิต 2 คน โดยให้เพื่อนในชั้นเรียนดู ผู้สอนอธิบายและให้คำแนะนำเพิ่มเติม รวมเวลาสอนเนื้อหาทั้งหมด 7 ชั่วโมง

4. มอบหมายให้ทบทวนเนื้อหาและฝึกนอกเวลา โดยยังไม่มีการสอดแทรกวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน หากมีข้อสงสัย เปิดโอกาสให้ซักถาม ขอคำปรึกษาได้ เช่น การพบด้วยตนเอง การติดต่อทางโทรศัพท์ เป็นต้น และนัดหมายอีก 2 สัปดาห์ให้สอบสาธิตย้อนกลับในชั่วโมงศึกษาด้วยตนเอง

5. สอบสาธิตย้อนกลับตามที่นัดหมาย ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินการสอบสาธิตย้อนกลับ ใช้เวลาในการสอบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอดรายบุคคลประมาณ 15- 20 นาทีต่อคน

6. ภายหลังการสอบสาธิตย้อนกลับรายบุคคล ผู้สอนแจ้งผลการประเมิน ให้คำแนะนำ และเปิดโอกาสให้สะท้อนคิดต่อการดำเนินกิจกรรมและประเมินตนเองด้านสิ่งที่ควรพัฒนาและแนวทางในการพัฒนาตนเอง

7. ผู้สอนแต่ละกลุ่มร่วมพูดคุยให้ข้อมูลและสรุปผลการดำเนินงาน และนำเสนอให้อาจารย์ในภาควิชาทราบเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน

ภาคการศึกษาที่2 ปีการศึกษา 2559 ปี 3A รุ่นที่ 23

กิจกรรมการเรียนการสอน คล้ายกับภาคการศึกษาที่ 1/2559 แต่มีส่วนที่แตกต่างคือ ผู้เรียนจำนวน 64 คน แบ่งกลุ่มย่อย 3 กลุ่มๆ ละ 21-22 คน เรียนเนื้อหาเรื่ององค์ประกอบการคลอดและกลไกการคลอดปกติร่วมกับการสาธิตและสาธิตย้อนกลับ และสอดแทรกการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยมอบหมายให้จับคู่ด้วยความสมัครใจ เพื่อช่วยกันทบทวนเนื้อหาและฝึกนอกเวลา สอบสาธิตย้อนกลับเป็นรายบุคคลกับอาจารย์ประจำกลุ่ม ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินการสอบสาธิตย้อนกลับ และสรุปผลเช่นเดียวกันกับภาคการศึกษาที่ 1/2559

ภาคการศึกษาที่1 ปีการศึกษา 2560 ปี3B รุ่นที่ 24

กิจกรรมการเรียนการสอนคล้ายกับภาคการศึกษาที่ 1/2559 แต่มีส่วนที่แตกต่างคือ ผู้เรียนจำนวน 63 คน เรียนเนื้อหาเรื่ององค์ประกอบการคลอดและกลไกการคลอดปกติ ร่วมกับการสาธิตและสาธิตย้อนกลับ และสอดแทรกการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดย แบ่งกลุ่มย่อย 8 กลุ่มๆ ละ 7-8 คน ให้จับคู่โดยความสมัครใจ เพื่อช่วยกันทบทวนเนื้อหาและฝึกนอกเวลา สอบสาธิตย้อนกลับรายบุคคลกับอาจารย์ประจำกลุ่ม ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินการสอบสาธิตย้อนกลับ และสรุปผลเช่นเดียวกับภาคการศึกษา 1/2559 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละภาคการศึกษา

กิจกรรม / ภาคการศึกษา	จำนวนนักศึกษา	กิจกรรมผู้สอน	วิธีการเรียนรู้	การประเมินผล
ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2559	ปี 3B รุ่นที่ 23 จำนวน 65 คน แบ่ง 3 กลุ่ม กลุ่มละ 21-22 คน	ผู้สอนจำนวน 3 คน สอนเนื้อหาและดำเนินกิจกรรมการสอบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอดในกลุ่มย่อย	ไม่มีการสอดแทรกวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ไม่มีการจับคู่ บัดดี้	– ดำเนินการสอบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอดกับหุ่นเป็นรายบุคคล กับอาจารย์ประจำกลุ่มย่อย โดยใช้แบบประเมินการสอบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอด – ผู้สอนให้คำแนะนำและแจ้งผลการประเมินให้นักศึกษาทราบ และเปิดโอกาสให้นักศึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับต่อการดำเนินกิจกรรมและแนวทางในการพัฒนาตนเอง
ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559	ปี 3A รุ่นที่ 23 จำนวน 64 คน แบ่ง 3 กลุ่ม กลุ่มละ 21-22 คน	ผู้สอนจำนวน 3 คน สอนเนื้อหาและดำเนินกิจกรรมการสอบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอดในกลุ่มย่อย	มีการสอดแทรกวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน จับคู่บัดดี้โดยความสมัครใจ ทบทวนความรู้และฝึกหมุนกลไกการคลอดกับหุ่นนอกเวลาด้วยกัน ช่วยเหลือและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกัน	– ดำเนินกิจกรรมการสอบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอดเช่นเดียวกันกับภาคการศึกษาที่ 1/ 2559
ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560	ปี 3B รุ่นที่ 24 จำนวน 63 คน แบ่ง 8 กลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน	ผู้สอนเนื้อหาหลัก จำนวน 1 คนและมีอาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินกิจกรรมสอบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอดในกลุ่มย่อย จำนวน 8 คน	มีการสอดแทรกวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน จับคู่บัดดี้โดยความสมัครใจ ทบทวนความรู้และฝึกหมุนกลไกการคลอดกับหุ่นนอกเวลาด้วยกัน ช่วยเหลือและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกัน	– ดำเนินกิจกรรมการสอบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอดเช่นเดียวกันกับภาคการศึกษาที่ 1/ 2559

ผลการจัดการเรียนการสอนแบบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอด

ผู้สอนมีการประเมินผลโดยใช้แบบประเมินการสอบสาธิตย้อนกลับรายบุคคล คะแนนเต็ม 10 ผ่านเกณฑ์คือคะแนนไม่น้อยกว่า 6 แบ่งระดับคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ระดับปานกลาง คะแนนระหว่าง 6-6.9 คะแนน ระดับดี คะแนนระหว่าง 7-7.9 คะแนนและระดับดีมากได้ 8 คะแนนขึ้นไป เมื่อติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้ง 3 ภาคการศึกษา พบว่า นักศึกษามีคะแนนสอบสาธิตย้อนกลับกลไกการคลอดผ่านเกณฑ์ทุกคน เมื่อเปรียบเทียบทั้ง 3 ภาคการศึกษา พบว่า คะแนนรายบุคคลมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ในระดับดีมาก มีจำนวนเพิ่มขึ้น และปานกลาง มีจำนวนลดลง ส่วนคะแนนในภาคการศึกษา 2 ปีการศึกษา 2559 และภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2560 ที่มีการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่านักศึกษาที่คะแนนระดับดีมาก มีจำนวนมากกว่า ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2559 รายละเอียดดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

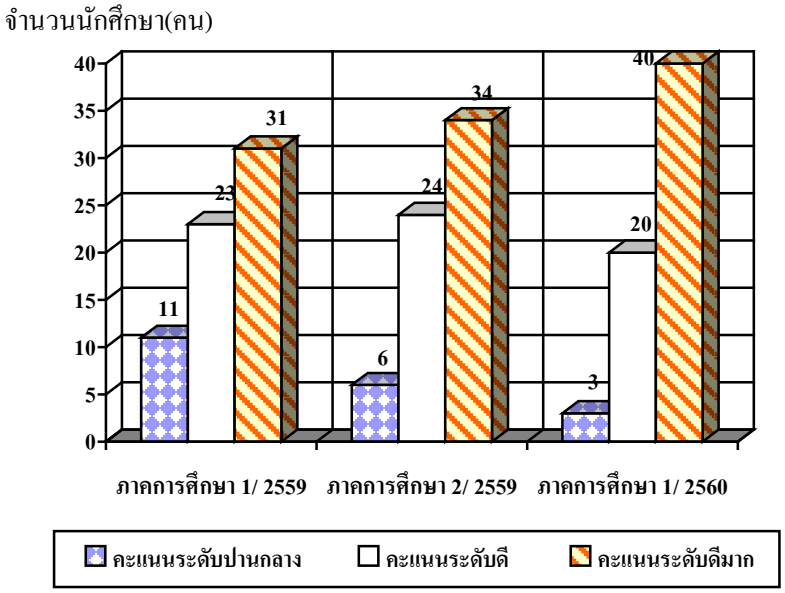

แผนภูมิที่ 1 จำนวนนักศึกษาที่ได้คะแนนระดับต่างๆ แยกตามภาคการศึกษา

ผลการประเมินจากผู้เรียน

นอกจากผลการประเมินเชิงปริมาณแล้ว ความคิดเห็นของผู้เรียนส่วนใหญ่จะเป็นไปในทางบวก ดังเช่นประโยคต่อไปนี้ที่แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจและความพยายามของผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติ “ตื่นเต้นมาก ต้องอดทน ฝึกซ้อมหลายรอบเพราะจำไม่ได้ ไม่เข้าใจ แต่พอฝึกทำหลายรอบแล้วเข้าใจมากขึ้น ทำได้ รู้สึกดีใจ” ในแง่ของความร่วมมือ ช่วยเหลือให้กำลังใจกันในกลุ่มเพื่อนนักศึกษาให้ข้อสังเกตดังนี้ “ฝึกการสังเกต ได้ประเมินคนอื่นและตนเอง ตั้งใจฟังเพื่อนและให้ข้อมูลย้อนกลับ และเพื่อนก็ช่วยประเมินโดยที่เราไม่โกรธกัน ตั้งใจบอกสิ่งที่เพื่อนทำได้ ได้ชมเพื่อน ให้กำลังใจเพื่อนและตัวเรา” หรือการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้มีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้นเนื่องจากเกรงใจเพื่อนและกิจกรรมการเรียนทำให้มีความใกล้ชิดกับเพื่อนมากขึ้น ดังที่ผู้เรียนคนหนึ่งกล่าวว่า “ได้ช่วยเหลือกัน และสนิทกับเพื่อนมากขึ้น ช่วงนอกเวลา

ต้องนัดมาฝึกด้วยกัน หากมีธุระช่วงเย็นต้องวางแผนเรื่องเวลาเพราะเกรงใจเพื่อน กลัวเพื่อนรอ และไม่ได้ฝึกซ้อมด้วยกัน" ส่วนในด้านความเข้าใจในการฝึกปฏิบัติผู้เรียนกล่าวว่า "มีความเข้าใจ และมั่นใจในการหมุนศีรษะทารกขณะช่วยคลอดมากขึ้น" "ลดความกลัวและวิตกกังวลเพราะเข้าใจเทคนิคในการหมุนศีรษะทารกมากขึ้น ถ้าได้ทบทวนจะช่วยให้หมุนศีรษะทารกขณะทำคลอดในสถานการณ์จริงได้" ผู้เรียนบางคนมองเห็นข้อดีในการที่ต้องฝึกบ่อยๆ ซ้ำๆ แม้ว่าจะมีความรู้สึกเหนื่อย "เพื่อนที่อ่อนไม่เข้าใจเนื้อหา จำไม่ได้ ทำให้คู่ที่ฝึกซ้อมด้วยกันเหนื่อยมากขึ้น ต้องซ้อมกันหลายรอบ แต่ก็ได้ช่วยเหลือกันมากขึ้น เหมือนที่อาจารย์บอกว่า เราได้ลงเรือลำเดียวกันแล้ว ต้องช่วยเหลือกันไปให้ถึงฝั่งด้วยกัน อย่าปล่อยเพื่อนให้จมน้ำระหว่างทาง" "กิจกรรมการสอบสาธิตย้อนกลับช่วยให้เข้าใจในเนื้อหาได้ดีขึ้น"

ผลการประเมินจากผู้สอน

ผู้สอนมีการอภิปรายร่วมกันภายหลังสอนและประเมินว่า "กิจกรรมการสาธิตย้อนกลับรายบุคคล อาจจะใช้เวลาค่อนข้างมาก และถ้าห้องเรียนย่อยไม่เพียงพอจะทำให้เสียงดังรบกวนการสอบ" และ "อาจารย์ประจำกลุ่มย่อยที่ไม่ได้สอนเนื้อหาหลัก ต้องใช้เวลาในการทบทวนเนื้อหาและแนวทางการประเมินในคู่มือเพื่อให้เข้าใจมากขึ้นและมีการประเมินผลผู้เรียนไปในทางเดียวกัน" แต่ในขณะเดียวกัน ผู้สอนก็เล็งเห็นประโยชน์ของการเรียนการสอนวิธีนี้ เช่น "ผู้สอนเกิดความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักศึกษา รู้จักนักศึกษามากขึ้น และเข้าใจในความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนได้ดีขึ้น ส่งผลดีต่อการทำกิจกรรมด้วยกัน" นอกจากนี้ผู้สอนยังได้สังเกตเห็นความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยกล่าวว่า "นักศึกษาที่มีการจับคู่ ฝึกซ้อมทบทวนนอกเวลาด้วยกันอย่างดี ส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติได้ดีทั้งคู่" และข้อจำกัดในการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้คือต้องอาศัยผู้สอนในกลุ่มย่อยจำนวนหลายคนและผู้เรียนต้องทำความเข้าใจและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ ถ้าไม่ช่วยเหลือกันในการทบทวนความรู้ จะทำให้เพื่อนที่มีความตั้งใจเสียเวลารอและเกิดความอึดอัดใจในระหว่างการฝึกซ้อม

สรุป

การใช้วิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับการสอนโดยการสาธิตย้อนกลับช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ เข้าใจและเกิดทักษะในการหมุนทารกตามกลไกการคลอด สามารถนำความรู้ไปใช้ในระหว่างฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าและความสามารถของตนเอง มีทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีน้ำใจและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการหล่อหลอมนักศึกษาให้มีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และเป็นพยาบาลที่ดีมีคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. นักศึกษามีจำนวนมากจึงต้องมีผู้สอน/สอบหลายคน จึงควรมีการเรียนรู้แบบมีพี่เลี้ยง พี่สอนน้อง และอาศัยกระบวนการสอนแนะร่วมด้วย ให้เกิดการเรียนรู้ไปด้วยกัน

2. ควรมีการสอนที่สอดแทรกการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนนำไปใช้กับนักศึกษาที่มีผลการเรียนอ่อนเพื่อพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้น

3. ควรมีการเสริมแรงทางบวก โดยชื่นชมให้กำลังใจขณะปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

1. Edgar D. Audiovisual methods in teaching. 3rd ed. New York: The Dryden Press; 1969.
2. Kaoaiem H, Duandee K. The evaluation of abnormal pregnancy model in obstetrical examination among 3rd year nursing student of Royal Thai Army Nursing

College. Journal of the Royal Thai Army Nurses. 2014;15(2):155-9. (in Thai).

3. Kaltiwanich R. The effects of a blended learning with demonstration technique for practice training on building animation of computer graphic subject for Mathayomsuksa 3 students at Princess Sirindhorn's College. Veridian E-Journal. 2013;6(2):642-54. (in Thai).
4. Meesawat N. Computer mathematics development using the peer-assisted learning strategy. Chiang Mai: Lanna Polytechnic College; 2013. (in Thai).
5. Chaiwut C. Implementation of peer coaching process in Sapaporn Kindergarten School [Thesis]. Chiang Mai: Chiang Mai University; 2009. (in Thai).
6. Pandumrong B. Development of communicative English for careers instruction through peer-assisted learning at Lampang Technical College [Thesis]. Chiang Mai: Chiang Mai University; 2012. (in Thai).
7. Khammanee T. Instructional curriculum: Knowledge for effective learning process. 21st ed. Bangkok: Dansutha Press; 2017. (in Thai).
8. Maheady L, Mallette B, Harper GF, Sacca KC, Pomerantz D. Peer-mediated instruction for high-risk students. Teaching Reading to High-Risk Learners. Massachusett: Allyn and Bacon; 1994.
9. Miller AD, Barbetta PM, Drevno GE, Martz SA, Heron TE. Math peer tutoring for students with specific learning disabilities [Internet]. 2015 [cited 2017 Oct 12]; Available from: http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.474.2767&rep=rep1&type=pdf.